

Materiały do poznania rozmieszczenia chrząszczy (Coleoptera)
Zachodniej Polski. Część 2. Omarlicowate (Silphidae)

Contribution to the knowledge of beetle distribution in Western Poland.
Part 2. Carrion beetles (Coleoptera: Silphidae)

Marek BUNALSKI

Katedra Entomologii i Ochrony Środowiska UP, ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań;
e-mail: bunalski@up.poznan.pl

ABSTRACT: The new data on the occurrence of Silphidae 17 species in Western Poland are given.

KEY WORDS: Coleoptera, Silphidae, Western Poland, distributional data.

Rodzina omarlicowatych (Silphidae) należy do tych grup chrząszczy, które uważane są w naszym kraju za dobrze poznane. Przyczyniła się do tego z pewnością obecność klucza do oznaczania omarlicowatych (MROCZKOWSKI 1955) i katalogu – gromadzącego dane bibliograficzne z ostatnich 200 lat (BURAKOWSKI i in. 1978). Analizując tę ostatnią pozycję łatwo jednak zauważyć, że większość informacji o rozmieszczeniu omarlicowatych w Polsce pochodzi z drobnych doniesień i inwentarzy lokalnych, często wymagających już aktualizacji.

Z podobną sytuacją mamy do czynienia w Zachodniej Polsce. Od czasu ukazania się katalogu (BURAKOWSKI i in. 1978) opublikowano niewiele nowych materiałów, a i to najczęściej w opracowaniach dotyczących różnych grup chrząszczy (BUNALSKI 1993; KONWERSKI 2002; PRZEWOŻNY 2007; RUTA, MELKE 2002; RUTA 2007, 2009a). Równie skąpe są nowe obserwacje z zakresu ekologii (ANTCZAK i in. 2002; RUTA 2009b). Można by odnieść wrażenie, że bez publikacji dotyczących entomologii sądowej (MATUSZEWSKI i in. 2008, 2010a, 2010b, 2010c, 2011) niewiele informacji uzupełniłoby naszą dotychczasową wiedzę.

Materiały do poniższego opracowania gromadzone były na przestrzeni ostatnich 30 lat i pochodzą z badań autora (MB) oraz materiałów udostępnionych, bądź przekazanych przez następujące osoby: Antoni ŁĘSZCZAK

(AŁ), Beata BOROWIAK-SOBKOWIAK (BBS), Hanna PIEKARSKA-BONIECKA (HPB), Janusz NOWACKI (JN), ks. Jerzy KACZMAREK (JK), Lech BUCHHOLZ (LB), Piotr MROWIŃSKI (PM), Paulina PIASECKA (PP), Rostaw LEWANDOWSKI (RL), Rafał RUTA (RR), Roman WĄSALA (RW), Paweł STACHOWIAK (PS), Paweł TRZCIŃSKI (PT), Wojciech KUBASIK (WK) i Wojciech ŚLIWA (WŚ). Wszystkim wymienionym osobom pragnę złożyć serdeczne podziękowania.

Gatunki zaprezentowano w układzie alfabetycznym, podobnie jak stano-wiska, które pogrupowano zgodnie z oznaczeniami siatki kwadratów UTM.

Aclypea opaca (LINNAEUS, 1758)

- CB07 Siemianice, 3 V 1980 – 1 ex., (PS);
- XU31 Poznań-Darzybór, 10 V 1985 – 1 ex., polana w suchym lesie sosno-wym (LB); XU51 Promno, 15 VI 1980 – 2 exx. (LB);
- XR36 Śnieżnik mt., 20 VII 1980 – 1 ex. (PS).

Dendroxena quadrimaculata (SCOPOLI, 1771)

- VV71 leśn. Kołowo, 11 VI 1987 – 1 ex. (LB);
- VU91 Ośno Lubuskie, 30 V 2011 – 1 ex., dąbrowa, na roślinach zielnych (MB);
- WT02 Sieciejów, 25 VI 1983 – 1 ex. (PS);
- XU30 Poznań, 24 V 1973 – 1 ex. (LB).

Nicrodes littoralis (LINNAEUS, 1758)

- VU54 Czelin, 9 VII 2009 – 1 ♀; idem, 16 VII 2009 – 1 ♀; idem, 20 VII 2009 – 1 ♂ 1 ♀; 12 VIII 2009 – 1 ♀; idem, 20 VIII 2009 – 1 ♀; idem, 20 IX 2010 – 1 ♀: ad lucem, (MB); VU63 Kaleńsko, 12 VIII 2007 – 1 ♀; 7 VII 2008 – 1 ♂ 1 ♀; idem, 13 VIII 2008 – 1 ♀; idem, 16 IX 2009 – 1 ♀; idem, 11 VII 2010 – 1 ♀: ad lucem (MB);
- WS33 Szklarska Poręba, 20 VI 1995 – 1 ♂; idem, 14 VIII 1995 – 1 ♀: ad lu-cem, (MB);
- WT35 Zielona Góra, 2 VII 1988 – 1 ♂ (PS);
- WU72 Chalin, 16 VII 2010 – 5 exx.; idem, 18 VII 2010 – 4 exx.; idem, 21 V 2011 – 1 ♀: ad lucem (MB); idem, 3–5 VIII 2011 – 1 ♀; idem, 26–28 VIII – 3 ♀ ♀: ad lucem (RL);
- XT29 Komorniki, 20 VII 2010 – 1 ♂ 1 ♀, ad lucem (WK); XT36 Między-chód, 6 VII 2008 – 1 ♂ 1 ♀; idem, 25 VII 2008 – 1 ♀; idem, 19 VIII 2008 – 1 ♀; idem, 9 VII 2009 – 1 ♀; 13 VII 2009 – 2 ♀ ♀; idem, 28 VIII 2009 – 1 ♀; idem, 1 IX 2009 – 1 ♀: ad lucem (MB);

- XU13 Sycyn Dolny, 22 VI 1993 – 1 ♀, las, na drodze (MB); idem, 24 IX 2011 – 1 ♀, tereny leśne, przy domu (MB); XU22 rez. „Meteoryt”, 15 V 1986 – 2 ♂♂ 1 ♀, ad lucem (JN); XU28 Kalina - Dziembowo, 15 VII 1999 – 5 exx., na martwej kunie (RR); XU28 Rzadkowo, 31 VIII 2007 – 1 ♀, ad lucem (MB); XU32 Poznań - Bolechowo, 16 IX 1976 – 1 ♀, do lampy kwarcowej (PS); XU32 leśn. Rakownia, 14 VII 2010 – 1 ♀; 23 VII 2010 – 1 ♀: tereny leśne, ad lucem (WŚ); XU40 Swarzędz, 24 VIII 2006 – 1 ♀, na leśnej drodze (AŁ);
- XV03 Kłomino, 15–17 VII 2009 – 2 ♀♀, ad lucem (RL);
- WU75 leśn. Dziewanna, 17 V 1989 – 1 ♂, las, oddz. 77, w pokarmówkach szpaka (*Sturnus vulgaris* L.) (MB).

Powyższe stanowiska mogą wskazywać na związek tego gatunku z obszarami leśnymi.

Nicrophorus humator (GLEDITSCH, 1767)

- CB07 Siemianice, 30 IV 1978 – 1 ex., (PS);
- CC28 Dąbrowice, 14 IV 1984 – 1 ex.; idem, 13 V 1985 – 1 ex.: las, ad lucem (JN); CC38 Koło, 14 IX 1985 – 1 ex., dolina Warty, ad lucem (JN);
- VU54 Czelin, 29 IV 2010 – 1 ex., ad lucem (MB); VU63 Kaleńsko, 9 VI 2009 – 1 ex.; idem, 30 IV 2010 – 2 exx.; idem, 5 V 2010 – 1 ex.; idem, 30 V 2010 – 1 ex.: ad lucem (MB);
- WS33 Szklarska Poręba, 28 V 1995 – 1 ex., ad lucem, (MB); WS52 Jagniątków, 25 V 1990 – 1 ex.; idem, 27 V 1991 – 2 exx.: ad lucem (MB);
- WT13 Nowogród Bobrzański, 6 IX 1982 – 1 ex., oddz. 171, las sosnowy, w pułapki ziemne (PS);
- WU32 Zawarcie, 26 III 2010 – 1 ex., ad lucem (MB);
- XA46 Słowiński P.N., „Wydma Czołpińska”, 20 IV 1991 – 1 ex., ad lucem na wydmie (JN);
- XT57 Młodzikowice, 15 X 1987 – 2 exx., pastwisko, pod padliną, wyporek owczy (MB);
- XU11 Sepno, 25 V 2007 – 1 ♀; idem, 20 V 2008 – 2 exx.: wilgotna łąka, w żółte miski (BBS); XU19 Piła - Gładyszewo, 28 V 1999 – 1 ex., na martwym ptaku (RR); XU28 Kalina - Dziembowo, 15 VII 1999 – 1 ex., przy drodze, na martwej kunie (RR); idem, 1 VIII 1999 – 2 exx. (RR); XU29 Jeziorki, 29 V 1999 – 1 ex. (RR).

Nicrophorus interruptus STEPHENS, 1830

- XT29 Wiry, 30 VIII 2007 – 1 ♂, skraj lasu, w żółte miski (BBS);
- XV03 Kłomino, 21–23 VIII 2009 – 2 exx., ad lucem (RL).

Chrząszcz bardzo rzadko podawany z Zachodniej Polski i znany na tym obszarze z zaledwie kilku stanowisk. Powyższe stanowiska zlokalizowane są na obrzeżach kompleksów leśnych.

Nicrophorus investigator ZETTERSTEDT, 1824

- CB07 Siemianice, 26 VII 1982 – 1 ex., oddz. 174, las sosnowy, w pułapki ziemne; idem, 11 XI 1981 – 1 ex., oddz. 8, las sosnowy, w pułapki ziemne (PS);
- CC28 Dąbrowice, 11 IX 1985 – 1 ex., las, ad lucem (JN); CC38 Koło, 14 IX 1985 – 1 ex., dolina Warty, ad lucem (JN);
- CD30 Wierzbie ad Sompolno, 30 IX 2011 – 1 ex., ad lucem (PP);
- VU54 Czelin: 11 VIII 2009 – 1 ex.; idem, 20 VIII 2009 – 1 ♀; idem, 25 VIII 2009 – 1 ♀; idem, 1 IX 2009 – 1 ex.; idem, 8 IX 2009 – 2 exx.; idem, 23 IX 2009 – 1 ex.; idem, 7 X 2009 – 1 ex.; idem, 20 X 2009 – 3 exx.; idem, 2 VIII 2011 – 2 exx.: ad lucem (MB); VU63 Kaleńsko: 10 VIII 2008 – 1 ex.; idem, 24 VIII 2008 – 1 ♂ 1 ♀; idem, 12 IX 2008 – 2 exx.; idem, 16 IX 2009 – 1 ex.; idem, 18 IX 2009 – 1 ex.; idem, 24 IX 2009 – 1 ♀; idem, 27 IX 2009 – 1 ♀; idem, 26 VI 2010 – 1 ♀; idem, 2 VII 2010 – 1 ex.; idem, 4 VIII 2010 – 1 ex.: ad lucem (MB);
- WA10 Mrzeżyno, 8 VIII 1989 – 1 ex., wydmy, ad lucem (JN);
- WS33 Szklarska Poręba: 31 VII 1995 – 2 exx.; idem, 4 VIII 1995 – 1 ex.; idem, 9–19 VIII 1995 – 2 exx.: ad lucem (MB);
- WU43 Krobielewko, 24 IX 2010 – 2 exx., ad lucem (RW); WU72 Chalin, 26–28 VIII 2011 – 1 ex., ad lucem (RL); idem, 18 IX 2011 – 1 ♀, ad lucem (MB);
- WV09 Niechorze, 5 VII 1989 – 1 ex., wydmy, ad lucem (JN);
- XT29 Wiry, 30 VIII 2007 – 2 exx., skraj lasu i zakrzewienia, w żółte miski (BBS); XT38 rez. „Krajkowo”, 7 X 1983 – 1 ex., ad lucem (LB); XT36 Międzychód, 2 IX 2008 – 2 exx.; idem, 27 VII 2009 – 1 ♀; idem, 15 IX 2009 – 1 ♀: ad lucem (MB);
- XU13 Sycyn Dolny, 7 VIII 1993 – 1 ex., bór sosnowy, na drodze (MB); XU28 Kalina - Dziembowo, 15 VII 1999 – 2 exx., przy drodze, na martwej kunie (RR); XU32 Poznań - Bolechowo, 9 VII 1975 – 1 ex.; idem, 16 IX 1976 – 1 ex.: ad lucem (PS);
- XV41 Kujanki, 16 VIII 1998 – 1 ex., na martwym kocie (RR).

Nicrophorus vespillo (LINNAEUS, 1758)

- CB07 Siemianice, oddz. 8k: 25 V 1978 – 1 ex.; idem, 11 XI 1981 – 1 ex.: las sosnowy, w pułapki ziemne (PS);
- CC38 Koło, 14 V 1985 – 1 ex., dolina Warty, ad lucem (JN); idem, 3 V 1987 – 1 ex. (martwy), droga pod lasem (MB);

- VU46 Bielinek ad Cedynia, 22 VI 1989 – 1 ex., wieś, ad lucem (MB); idem, 25 VII 2007 – 1♂, punkt widokowy przy „Wąwozie Markocin”, ad lucem (WK); VU54 Czelin: 26 VI 2009 – 1 ex.; idem, 29 VI 2009 – 1 ex.; idem, 28 VII 2009 – 2♂♂ 1♀; idem, 12 VIII 2009 – 1♀; idem, 20 VIII 2009 – 1♂; idem, 15 IX 2010 – 1♂: ad lucem, (RW); VU63 Kaleńsko: 12 VIII 2007 – 1 ex.; idem, 21 VIII 2007 – 1 ex.; idem, 5 VI 2008 – 1 ex.; idem, 23 VI 2008 – 1 ex.; idem, 7 VII 2008 – 4 exx.; idem, 20 VII 2008 – 2 exx.; idem, 24 VIII 2008 – 1♀; idem, 1 VII 2009 – 1♂; idem, 12 VII 2009 – 1 ex.; idem, 15 VII 2009 – 1 ex.; idem, 12 VI 2010 – 5 exx.; idem, 26 VI 2010 – 3 exx.; idem, 29 VI 2010 – 4 exx.; idem, 2 VII 2010 – 8 exx.; idem, 5 VII 2010 – 1♂; idem, 11 VII 2010 – 1♂ 1♀; idem, 18 VII 2010 – 2 exx.; idem, 26 VII 2010 – 2 exx.; idem, 27 VII 2010 – 2 exx.; idem, 4 VIII 2010 – 1♂; idem, 29 VIII 2010 – 1♀: ad lucem (MB); VU91 Ośno Lubuskie, 30 V 2011 – 1♀, dąbrowa stokowa, ad lucem (MB);
- VV53 Zalesie, 16 VII 2010 – 1♂, ad lucem (RW); VV54 Mszczuję: 25 VIII 2007 – 1♀; idem, 17 IX 2007 – 2 exx.; idem, 27 IX 2009 – 1♀: ad lucem (RW); VV71 leśn. Płonia, 5 VII 1988 – 1 ex., ad lucem, (MB); VV83 Jezioro Wysokie, 5 VIII 2011 – 1♀, OEPL, ad lucem (PM); VV99 rez. „Stary Przylep”, 5 V 1990 – 1 ex., wysiany z nory królika (*O. cuniculus* L.) (MB);
- WT13 Nowogród Bobrzański, 6 IX 1982 – 2 exx., oddz. 318, las sosnowy, w pułapki ziemne, (MB);
- WU32 Zawarcie: 28 VIII 2009 – 1 ex.; idem, 29 VIII 2009 – 1 ex.; idem, 31 VIII 2009 – 1 ex.: ad lucem (MB); WU72 Chalin, 18 VII 2010 – 2 exx., ad lucem (RW); idem, 8–10 VII 2011 – 1♂ 1♀; idem, 3–5 VIII 2011 – 5 exx.: ad lucem (RL); WU76 Mniszek, 28 VIII 2007 – 1 ex., wilgotna łąka, w żółte miski, (BBS);
- XT19 Dębno, 1 VI 1999 – 1 ex.; idem, 29 VII 2002 – 1♂: ad lucem (WK); XT29 Komorniki: 16 VI 1999 – 1 ex.; idem, 20 VII 2010 – 1♂ 1♀: ad lucem (WK); XT29 Wiry, 30 VIII 2007 – 1♀, zakrzewienia, w żółte miski (BBS); XT29 Trzebaw, 30 VIII 2007 – 3 exx., miedza, w żółte miski, (PT); XT38 rez. „Krajkowo”, 1 VII 1983 – 1 ex., nocą, ad lucem, (LB); XT38 Rogalin, 12 X 1984 – 2 exx., łągi nadwarciańskie, na niewielkiej padlinie, płód owczy (MB); XT36 Międzychód, 30 VI 2008 – 1♂; idem, 4 VII 2008 – 1♂; idem, 30 VIII 2008 – 1♂; idem, 17 VII 2009 – 1♀: ad lucem, (MB); XT49 Kórnik, 23 VII 2004 – 2 exx., w żółte miski, (PT); XT57 Młodzikowice, 15 X 1987 – 1 ex., pastwisko, pod padliną, wyperek owczy (MB);
- XU03 Szamotuły, 11 VII 2011 – 1♂ (martwy), droga nad Samą (MB); XU04 Brączewo, 15 IX 2006 – 1 ex., na leśnej drodze, (AŁ); XU09 Skrzatusz, 5 IV 1999 – 1 ex., w locie (RR); XU11 Sepno, 10 VIII 2008 – 1♂, wilgotna łąka, w żółte miski (BBS); XU12 Nieczajna, 8 VI 2010 – 2 exx., wilgotna łąka, w żółte miski (BBS); XU13 Sycyn Dolny, 12 VII 1991 – 2 exx.,

- do światła, (MB); XU19 Piła, 6 VI 1997 – 2 exx., na osiedlu (RR); idem, 5 V 1999 – 1 ex., w pułapki Barbera z przynętą, (RR); idem, 15–20 V 1999 – 1 ex., (RR); XU19 Piła - Gładyszewo, 28 V 1999 – 2 exx., na martwym ptaku (RR); XU20 Poznań - Ogrody: 26 VI 2006 – 1♂; idem, 3 VI 2008 – 1♂; idem, 29 VII 2008 – 1♂; idem, 6 VIII 2009 – 1♂: ogród Kat. Entomologii, ad lucem (MB); XU20 Komorniki, 16 VI 1999 – 1 ex., ad lucem (MB); XU22 Sobota, 25 VIII 2008 – 1 ex., wilgotna łąka, w żółte miski (BBS); XU28 Kalina - Dziembowo, 15 VII 1999 – 1 ex., przy drodze, na martwej kunie (RR); XU32 Poznań - Przybroda, 26 VI 1986 – 1 ex., sad owocowy, w żółte szalki (HPB); XU32 leśn. Rakownia, 23 VII 2010 – 1♂ 1♀; idem, 15 VIII 2011 – 1♂: tereny leśne, ad lucem (WS);
- XV03 Kłomino, 15–17 VII 2009 – 1♂ 1♀, ad lucem (RL); XV41 Kujanki, 3 VII 1997 – 1 ex. (RR).

Nicrophorus vespilloides HERBST, 1783

- CB07 Siemianice, 25 V 1978, 1 ex. (PS);
- VU46 rez. „Bielinek” nad Odrą, 20 VIII 1991 – 1 ex., „Wąwóz Markocin”, ad lucem (MB); VU63 Kaleńsko, 5 VI 2008 – 1 ex.; idem, 26 VI 2010 – 1 ex.; idem, 2 VII 2010 – 2 exx.: ad lucem (MB); VU91 Ośno Lubuskie, 30 V 2011 – 1 ex., dąbrowa stokowa, ad lucem (MB);
- WS52 Karpacz Górny, 16 VI 1990 – 1 ex., sztuczna świerczyna przy świątyni Wang (MB);
- WU71 Chalin, 11 IX 2010 – 3 exx., ad lucem (MB); WU76 Mniszek, 29 V 2006 – 1 ex., łąka bagienna, w żółte miski (BBS);
- XT19 Kraplewo, 9 VI 2009 – 1 ex.; idem, 31 VIII 2009 – 6 exx., w żółte miski (BBS); XT29 Wiry, 30 VIII 2007 – 1 ex., zakrzewienia, w żółte miski (BBS); XT57 Młodzikowice, 15 X 1987 – 1 ex., pastwisko, na padlinie, wyporek owczy (MB);
- XU13 Sycyn Dolny, 24 VIII 1991 – 1 ex., las sosnowy, na drodze (MB); XU19 Piła - Gładyszewo, 19 VII 1998 – 1 ex.; idem, 7 V 1999 – 1 ex., na martwym ptaku (RR); XU28 Kalina, 12 VII 1999 – 1 ex., przy drodze, na martwej kunie (RR); XU28 Prawomyśl, 11 VIII 2008 – 1 ex., ad lucem (MB); XU30 Poznań - Dębina, 5 IX 1985 – 1 ex., mieszany las łęgowy, na roślinach zielnych (MB);
- XV41 Kujan, 26 VI 1997 – 1 ex., park; XV41 Kujanki, 15 VIII 1998 – 2 exx., na martwym kocie (RR).

Nicrophorus vestigator HERSCHEL, 1807

- XU13 Sycyn Dolny, 14 IV 1994 – 1 ex., las, excr. *Sus scrofa* L. (MB); XU19 Piła - Gładyszewo, 31 VII 1998 – 2 exx. (RR); idem, 7 V 1999 – 1 ex., las, oddz. 139, w pułapki z przynętą (RR).

Jeden z najrzadziej wymienianych grabarzy. W Zachodniej Polsce znany głównie ze starszych publikacji. Cytowane stanowiska zlokalizowane były w obszarach leśnych.

Oiceoptoma thoracicum (LINNAEUS, 1758)

- CA30 Czantoria mt., 20 VI 1987 – 1 ex., podnóże góry, w czerpak (MB);
- CB07 Siemianice, 30 IV 1978 – 1 ex. (PS);
- CC38 Koło, 14 VI 1986 – 1 ex., las, u wylotu nory lisa (MB);
- WS53 Jelenia Góra, 16 V 1997 – 1 ex., dolina Bobru (RR);
- WU30 Boryszyn, 19 VI 2005 – 2 exx., na leśnej drodze (MB); WU76 Mniszek, 13 VI 2007 – 1 ex., wilgotna łąka, w żółte miski (BBS);
- XU13 Sycyn Dolny, 1–3 VI 1997 – 1 ex., na leśnej drodze (MB); idem, 3 IV 2010 – 1 ex., brzezina, z przesiewek ściółki (MB); XU19 Piła - Gładyszewo, 19 VI 1997 – 1 ex., w pułapki Barbera z przynętą (RR); idem, 14 V 1999 – 2 exx., na martwym ptaku (RR); XU49 Czajcze, 27 V 1980 – 6 exx., tereny leśne, w dole ze śmieciami (LB);
- XV41 Dorotowo, 8 VIII 1999 – 1 ex., dolina Łobzonki (RR).

Phosphuga atrata atrata (LINNAEUS, 1758)

- CC38 Koło, 28 V 1988 – 1 ex., wał nad Wartą (MB);
- WT13 Nowogród Bobrzański, 26 VI 1981 – 1 ex., oddz. 289b, las sosnowy, w pułapki ziemne (MB);
- XT29 Puszczykowo, 22 VIII 1987 – 1 ex.; idem, 10 IX 1987 – 1 ex. (PS); XT38 Rogalin, 28 III 1982 – 2 exx., pod korą starego dębu (LB); idem, 23 IV 1983 – 8 exx., stara dąbrowa, pod korą dębu (MB); idem, 25 IX 2006 – 2 exx., pod korą zmurszałego pnia dębowego (AŁ).
- XU03 dolina Samy, 15–17 V 2009 – 1 ex., łąki nadrzeczne, w pułapki ziemne (MB); XU04 leśn. Daniele, 12 XI 1985 – 2 exx., las, pod korą leżącej sosny (JK); XU04 Obrzycko, 19 XI 1985 – 5 exx., „Las Bugaj”, pod korą uschniętych sosen (JK); XU04 Brączewo, 26 XI 1985 – 2 exx., las, pod korą leżącej sosny (JK); idem, 15 IX 2006 – 2 exx., pod korą zmurszałego pnia dębowego (AŁ); XU13 Sycyn Dolny, 25 IV 1992 – 2 exx., las sosnowy, na drodze (MB); idem, 28 V 2008 – 1 ex. (martwy), las sosnowy, na drodze (MB); idem, 3 IV 2010 – 1 ex., brzezina, z przesiewek ściółki (MB); idem, 25 IV 2011 – 2 exx., „Dołęga I”, tereny leśne, w wyrobiskach piasku (MB); XU19 Piła, 16 III 1997 – 2 exx., las, zimujące w spróchniałej sośnie (RR); idem, 12 IX 1997 – 1 ex. (RR); idem, 27 XII 1997 – 2 exx., pod kora martwego dębu (RR); XU28 Kalina, 29 V 1999 – 1 ex. (RR); XU30 Poznań - Sławie, 11 VI 1987 – 1 ex., na ziemi (MB);

- XV41 Kujan, 26 XII 1998 – 2 exx. (RR); XV52 Mały Buczek, 7 VIII 1999 – 1 ex. (RR);
- Nadl. Głusko, 14 XI 1985 – 1 ex., w pniaku sosny nad Płociczną (JK).

Silpha carinata carinata HERBST, 1793

- WT02 Sieciejów, 23 VI 1983 – 2 exx. (PS); WT13 Nowogród Bobrzański, 26 VI 1981 – 1 ex., oddz. 289b, las sosnowy, w pułapki ziemne (MB);
- XR36 Kłodzko, Śnieżnik mt., 20 VII 1980 – 1 ex. (PS).

Silpha obscura obscura LINNAEUS, 1793

- CC38 Koło, 7 VI 1987 – 1 ex., wał przeciwpowodziowy, na drodze (MB);
- WU71 Chalin, 2 VI 2011 – 1 ex., ad lucem (RL);
- XT77 Śmiełów, 7 VII 2007 – 1 ex., łągi nad Lutynią, przy pniu starego dębu (MB);
- XU11 Sepno, 20 V 2008 – 1 ex., wilgotna łąka, w żółte miski (BBS); XU13 Sycyn Dolny, 12 IV 2007 – 1 ex., na leśnej drodze (MB); idem, 15 VII 2007 – 1 ex., bór sosnowy, na drodze (MB); idem, 1 V 2008 – 3 exx., „Dołęga I”, na leśnej drodze (MB); idem, 30 VII 2009 – 1 ex. (martwa), droga pod lasem (MB); idem, 25 IV 2011 – 1 ex., „Dołęga I”, tereny leśne, w wyrobiskach piasku (MB); XU30 Poznań - Dębina, 19 VII 1985 – 1 ex., martwy na ulicy (MB); XU19 ad Piła, 14 VII 1998 – 1 ex., łąka, (RR); XU21 Poznań - Morasko, 24 V 2011 – 2 exx., łąka, w żółte miski (BBS); XU29 Skórka, 18–19 VI 1999 – 4 exx., na polnej drodze (RR); XU30 Poznań - Dębina, 19 VII 1985 – 1 ex. (martwy), na chodniku (MB); XU31 Poznań - Koziegłowy, 13 IV 1991 – 1 ex. (MB).

Silpha tristis ILLIGER, 1798

- CB07 Siemianice, 12 VI 1982 – 1 ex., oddz. 8, las sosnowy, w pułapki ziemne (PS); idem, 16 VI 1978 – 1 ex. (PS);
- WU83 Śródka, 10 XII 1985 – 1 ex., pod kłodą (JK);
- XU03 dolina rzeki Samy, 14–18 VI 2009 – 1 ex.; idem, 20–25 VII 2009 – 5 exx., łąki nadrzeczne, w pułapki ziemne (MB); XU11 Sepno, 9 IX 2008 – 1 ex., wilgotna łąka, w żółte miski (BBS); XU19 Piła, 18 IX 1998 – 1 ex., na ulicy (RR); XU41 Kobylnica, 10 XII 2006 – 1 ex., pod korą silnie zmurszałego pnia brzozy (RL);
- WU75 leśn. Dziewanna, 17 V 1989 – 1 ex.; idem, 16 VI 1989 – 1 ex.: oddz. 77, las, w pokarmówkach szpaka (MB).

Thanatophilus dispar (HERBST, 1793)

- CC38 Koło, 28 V 1988 – 1 ex., wał nad Wartą (MB);

– XU31 Poznań - Bolechowo, 16 IX 1987 – 1 ex., na drodze (MB).

Najrzadziej obserwowany przedstawiciel rodzaju *Thanatophilus* LEACH. Spotykany w miejscach odkrytych i dobrze nagranych.

Thanatophilus rugosus (LINNAEUS, 1758)

- CB07 Siemianice, 12 X 1981 – 1 ex., oddz. 8, las sosnowy, w pułapki ziemne (MB);
- WS52 Karkonoski P.N., Śnieżka mt., 14 V 1997 – 1 ex., (RR);
- XT29 Trzebaw, 30 VIII 2007 – 26 exx., miedza, w żółte miski (PT);
- XU13 Sycyn Dolny, 10 IV 1994 – 1 ex., na leśnej drodze, (MB); idem, 28 IV 2008 – 1 ex., przy domu, na kościach wołowych (MB); XU19 Piła - Gładyszewo, 19 VI 1997 – 1 ex., młodnik (RR); idem, 13 VII 1998 – 1 ex. (RR); idem, 28 V 1999 – 1 ex., na martwym ptaku (RR); XU28 Kalina - Dziembowo, 12 VII 1999 – 1 ex., na martwej kunie (RR); XU29 Puszczykowo, 16 IX 1987 – 1 ex. (MB);
- WU75 leśn. Dziewanna, 8 V 1989 – 1 ex., oddz. 75, las, w pokarmówkach szpaka (MB).

Thanatophilus sinuatus (FABRICIUS, 1775)

- CB07 Siemianice, 12 X 1981 – 7 exx., oddz. 8, las sosnowy, w pułapki ziemne (PS);
- WU72 Chalin, 2 VI 2011 – 1 ex., w pułapki ziemne (RL); WU76 Mniszek, 29 V 2006 – 1 ex., wilgotna łąka, w żółte miski (BBS);
- XT29 Trzebaw, 30 VIII 2007 – 7 exx., miedza, w żółte miski (PT); XT29 Wiry, 30 VIII 2007 – 1 ♀, zakrzewienia, w żółte miski (BBS);
- XU11 Sepno, 20 V 2008 – 1 ex.; idem, 10 VIII 2009 – 2 exx.: wilgotna łąka, w żółte miski (BBS); XU13 Sycyn Dolny, 28 IV 2008 – 1 ex., przy domu, na kościach wołowych (MB); XU19 Krąplewo, 31 VIII 2009 – 4 exx., w żółte miski (BBS); XU28 Kalina - Dziembowo, 12 VII 1999 – 1 ex., na martwej kunie (RR);
- XV41 Kujanki, 7 VII 1997 – 1 ex.; idem, 23 V 1999 – 1 ex. (RR).

SUMMARY

Based on 30-year-long study by the author (MB) and materials made available by many entomologists the paper presents new information on the distribution of 17 Silphidae species in western Poland. For several species also comments on their habitat preferences were provided.

PIŚMIENNICTWO

- ANTCZAK M., KONWERSKI Sz., GROBELNY S., TRYJANOWSKI P. 2002: The food composition of immature and non-breeding white storks in Poland. *Waterbirds*, **25** (4): 424-428.
- BUNALSKI M. 1993: Materiały do poznania omarlicowatych (Coleoptera, Silphidae) Puszczy Bukowej koło Szczecina. [W:] Fauna wybranych grup owadów (Insecta) Puszczy Bukowej koło Szczecina. *Wiadomości Entomologiczne*, **12** (2): 137-138.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1978: Chrząszcze – Coleoptera, Histeroidea i Staphylinidoidea prócz Staphylinidae. *Katalog Fauny Polski*, Warszawa, XXIII, **5**: 1-356.
- KONWERSKI Sz. 2002: Pustoszą kradnik i niejawiec, czyli co brzmi w trzcinie. [W:] Wśród zwierząt i roślin. *Kronika Miasta Poznania*, **3**: 117-125.
- MATUSZEWSKI Sz., BAJERLEIN D., KONWERSKI Sz. 2010a: Katalog owadów przydatnych do ustalania czasu śmierci w lasach Polski. Część 3: Chrząszcze (Insecta: Coleoptera). *Problemy Kryminalistyki*, **269** (10): 5-21.
- MATUSZEWSKI Sz., BAJERLEIN D., KONWERSKI Sz., SZPILA K. 2008: An initial study of insect succession and carrion decomposition in various forests habitats of Central Europe. *Forensic Science International*, **180**: 61-69.
- MATUSZEWSKI Sz., BAJERLEIN D., KONWERSKI Sz., SZPILA K. 2010b: Insect succession and carrion decomposition in selected forests of Central Europe. Part 1: Pattern and rate of decomposition. *Forensic Science International*, **194**: 85-93.
- MATUSZEWSKI Sz., BAJERLEIN D., KONWERSKI Sz., SZPILA K. 2010c: Insect succession and carrion decomposition in selected forests of Central Europe. Part 2: Composition and residency patterns of carrion fauna. *Forensic Science International*, **195**: 42-51.
- MATUSZEWSKI Sz., BAJERLEIN D., KONWERSKI Sz., SZPILA K. 2011: Insect succession and carrion decomposition in selected forests of Central Europe. Part 3: Succession of carrion fauna. *Forensic Science International*, **207**: 150-163.
- MROCZKOWSKI M. 1955: Omarlicowate – Silphidae. *Klucze do oznaczania owadów Polski*. Warszawa, XIX, **25**: 1-29.
- PRZEWOŹNY M. 2007 (2006): Chrząszcze (Coleoptera) okolic Jeziora Maltańskiego w Poznaniu. *Nowy Pamiętnik Fizjograficzny*, **5** (1-2): 29-48.
- RUTA R. 2007 (2006): Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) kserotermicznych Wzgórz Byszewskich w Dolinie Noteci. *Nowy Pamiętnik Fizjograficzny*, **5** (1-2): 49-106.
- RUTA R. 2009a: Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) Rynny Jezior Kuźnickich ze szczególnym uwzględnieniem rezerwatu przyrody „Kuźnik”. [W:] OWSIANNY P. M. (red.): Rynna Jezior Kuźnickich i rezerwat przyrody Kuźnik – bioróżnorodność, funkcjonowanie, ochrona i edukacja. *Muzeum Stanisława Staszica*, Piła: 150-177.
- RUTA R. 2009b: Materiały do znajomości zgrupowań chrząszczy (Insecta: Coleoptera) Rynny Jezior Kuźnickich. [W:] OWSIANNY P. M. (red.): Rynna Jezior Kuźnickich i rezerwat przyrody Kuźnik – bioróżnorodność, funkcjonowanie, ochrona i edukacja. *Muzeum Stanisława Staszica*, Piła: 178-183.
- RUTA R., MELKE A. 2002: Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) rezerwatu „Kuźnik” koło Piły. *Roczniki Naukowe Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra”*, **6**: 57-101.